

Bakgrunn for innstilling

Nettilknytning Grytbogen kraftverk

Nærøy kommune i Nord-Trøndelag fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Nærøy kommune
Referanse	201401856-9
Dato	01.07.2016
Notatnummer	KN-notat 6/2016
Ansvarlig	Siv Sannem Inderberg
Saksbehandler	Solveig Willgohs

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) vil etter en helhetlig vurdering gi negativ innstilling til Nærøy kommune for å tilknytte Grytbogen kraftverk til NTE Nett sitt eksisterende nett i Botnet. Tilknytningen er omsøkt med en ny ca. 16 km lang 132 kV kraftledning. NVE gir negativ innstilling til Grytbogen kraftverk, se egne vurderinger for kraftverket i notatet *Bakgrunn for innstilling*, NVE 201106571-37.

NVE gir negativ innstilling til Grytbogen kraftverk da NVE vurderer at kostnadene ved utbyggingen av kraftverket så store, at NVE mener kraftverket ikke vil være lønnsomt de neste 40 årene. NVE vektlegger også at ved en utbygging av kraftverket med tilhørende nettilknytning, vil samlet belastning for Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt totalt sett blir så stor, blant annet gjennom påvirkning av flyttleier og permanent tap av beiteareal, at det ikke kan avbøtes gjennom konsesjonsvilkår. Dette er sett i sammenheng med at Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt allerede er utsatt for et betydelig arealpress i sitt distrikt gjennom andre utbyggingstiltak. På bakgrunn av dette får også nettilknytningen av kraftverket negativ innstilling. NVE mener imidlertid at ledningen i seg selv ikke gir så store konsekvenser for allmennheten og naturmangfoldet at den isolert sett ville ført til en negativ innstilling.

Da det anbefales negativ innstilling til nettilknytningen, har NVE ikke vurdert eller tatt stilling til søknaden om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse etter oreigningslova.

Innhold

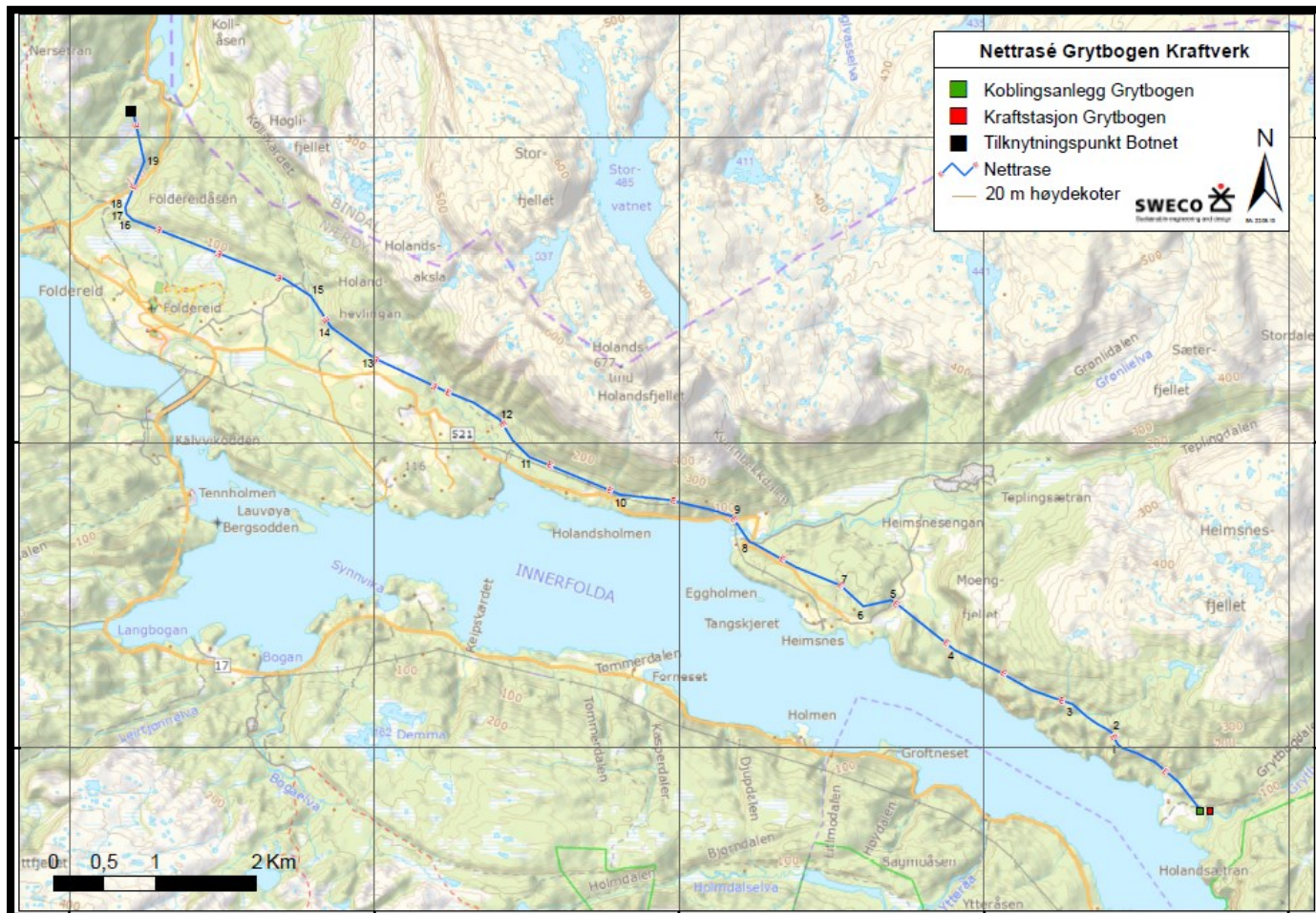
Sammendrag	1
Innhold	1
1 Søknaden etter energiloven	2
1.1 Beskrivelse av omsøkte tiltak	2
2 NVEs behandling av meldingen og søknaden	4
2.1 Melding med forslag til utredningsprogram	4
2.2 Høring av konsesjonssøknad, konsekvensutredning og søknad om ekspropriasjon	4
2.3 Innkomne merknader	5
3 NVEs vurdering av søknad etter energiloven	5
3.1 Vurdering av konsekvensutredningen for ny 132 kV ledning Grytbogen–Botnet	5
3.2 Vurdering av tekniske og økonomiske forhold	6
3.3 Vurdering av visuelle virkninger og friluftsliv	7
3.4 Vurderinger av virkninger for kulturminner og kulturmiljø	12
3.5 Vurdering av naturmangfold	13
3.5.1 Vurdering av virkninger for naturmangfold	14
3.5.2 Vurdering av naturmangfoldloven §§ 9 og 10 – føre-var-prinsippet og samlet belastning	16
3.5.3 Oppsummering	17
3.6 Reindrift	17
3.7 Jordbruk og skogbruk	18
3.8 Elektromagnetiske felt	18
4 NVEs avveielser, konklusjon og innstilling	19
4.1 Oppsummering av NVEs vurderinger	19
4.2 NVEs vedtak	20
Vedlegg A - Oversikt over lovverk og behandlingsprosess	21
Vedlegg B – Sammenfatning av høringsuttalelser	23

Vedlegg A: Oversikt over lovverk

Vedlegg B: Innkomne merknader til søknaden og konsekvensutredning

1 Søknaden etter energiloven

Nærøy kommune søkte NVE den 20. mars 2014 i medhold av energiloven § 3-1 om å bygge en ny ca. 16 km lang 132 kV ledning fra Grytbogen kraftverk til tilknytningspunkt på NTE Nett sin 66 kV ledning Saltbotn–Årsandøy i Botnet (Kart 1). Ledningen er planlagt drevet på 66 kV spenningsnivå. Anleggene ligger i Nærøy kommune i Nord-Trøndelag fylke.

Kart 1: Oversiktskart over nettilknytning Grytbogen kraftverk som gitt i *Konsesjonssøknad og konsekvensutredning for Grytbogen kraftverk*, Nærøy kommune 2014.

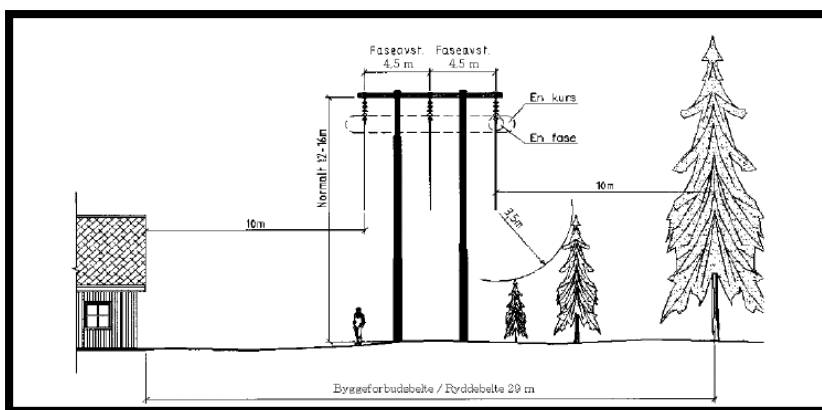
1.1 Beskrivelse av omsøkte tiltak

Nærøy kommune søkte den 20. mars 2014 om å bygge og drive Grytbogen kraftverk med to alternativer der installert effekt er den samme i begge alternativer på 12,7 MW. Forskjellen mellom de to kraftverksløsningene er nedgravde rør og kraftstasjon i dagen i alternativ A, og vannvei og kraftstasjon i fjell i alternativ B, og de ulike løsningene vil ikke ha betydning for nettløsningen.

Det søkes om å bygge en ca. 16 km lang 132 kV luftledning som skal drives med 66 kV spenning fra Grytbogen kraftverk til tilknytningspunkt på 66 kV regionalnettleiningen Saltbotn–Kolsvik i Botnet, samt nødvendige utendørs skille- og effektbrytere i tilknytningspunktet. Ledningen vil legges i ny

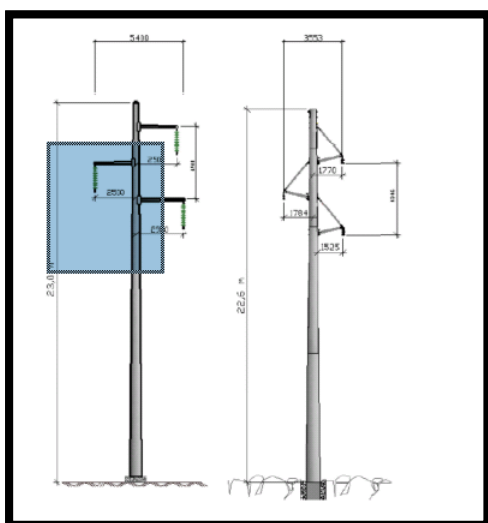
trasé fra Heimsnes til Grytbogen, og fra Heimsnes vil den i stor grad gå parallelt med Fv. 521 til Holandhevingan. Derfra vil den gå langs Foldereidåsen til Botnet. Nærøy kommune søker også om én 66(132)/11 kV transformator i sjakt og koblingsanlegg med utendørs bryteranlegg ved Grytbogen kraftverk. Kostnadene ved omsøkte nettløsning er beregnet til ca. 45 MNOK.

Ledningen er planlagt på nordsiden av Innerfolda og delvis parallelt med Fv. 521 (Kart 1), og med et byggeforbudsbelte på ca. 29 meter. Ledningen er omsøkt bygget med H-master i tre med planoppheng med en høyde på 12-16 meter og sekundært med rørmaster i kompositt med en høyde på 21-25 meter (Figur 1). Det søkes imidlertid om å bytte ut H-mast med rørmast der det er store vinkler for å unngå barduner.

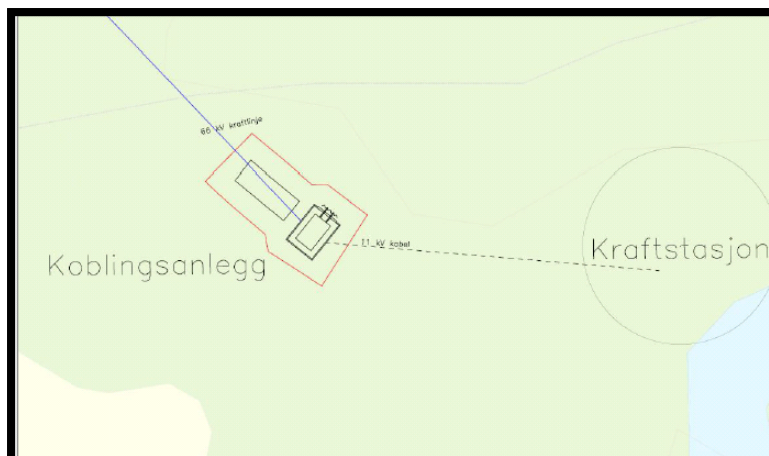
Figur 1: Over illustrasjon som viser primært omsøkte H-master i tre, og til venstre sekundært omsøkte rørmaster i kompositt.

Kilde: Konesjonssøknad for Grytbogen kraftverk, Nærøy kommune, 2014.

NTE Nett er utredningsansvarlig og eier av distribusjons- og regionalnettseier i området. Eiergrensesnitt mot NTE Nett vil være på effektbryter i Botnet, og omsøkte skillebrytere i tilknytningspunktet vil eies og driftes av NTE Nett. Dette er avklart med NTE Nett.

Ved kraftverket planlegges det å bygge et bryteranlegg med ett 66(132) kV bryterfelt, en 11 kV generatorbryter, én 11/0,4 kV stasjonstransformator og én transformator med ytelse 20 MVA og omsetning 66(132)/11 kV. Det må legges en ca. 50 meter lang 11 kV kabel fra transformator til kraftstasjon med tverrsnitt 2xTSLE 400. Stasjonsarealet vil være ca. 0,8 daa (Kart 2).

Kart 2: Oversikt over transformatorstasjon og 11 kV kabel til kraftstasjonen.

Kilde: Konesjonssøknad for Grytbogen kraftverk, Nærøy kommune 2014.

Adkomsten til stasjonen vil etableres i forbindelse med adkomstveien til kraftverket. For å få strøm til hovedinntaket i Grytbogelva er det søkt om jordkabel langs/i vei frem til inntaket i Tverrelva.

I Botnet vil det etableres en T-avgreining med én 66(132) kV effektbryter på produksjonsradialen fra Grytbogen, samt to 66(132) kV skillebrytere på den eksisterende 66 kV ledningen. Bryteranlegget vil kreve et areal på ca. 225 m², og området vil bli gjerdet inn. Det kan være behov for å bytte ut eksisterende mast på ledningen Saltbotn–Årsandøy til en kraftigere og høyere mast for at den skal være mekanisk dimensjonert for belastningen fra to ledninger.

2 NVEs behandling av meldingen og søknaden

NVE behandler konsesjonssøknaden etter energiloven og søknad om ekspropriasjonstillatelse etter oreigningslova. Konsesjonssøknaden og konsekvensutredningen behandles også etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger, og NVE er ansvarlig myndighet for behandling av energianlegg etter denne forskriften. Tiltaket skal også avklares etter andre sektorlover som kulturminneloven og naturmangfoldloven, i tillegg til at anlegget må merkes i henhold til gjeldende retningslinjer i forskrift for merking av luftfartshindre. En nærmere omtale av lover og forskrifter finnes i vedlegg A.

2.1 Melding med forslag til utredningsprogram

Nærøy kommune sendte inn melding med forslag til utredningsprogram for Grytbogen kraftverk og ny 132 kV ledning den 8. mars 2012. Meldingen var utarbeidet i henhold til plan- og bygningsloven kapittel VII-a. Behandlingen av meldingen er beskrevet i NVEs notat *Bakgrunn for utredningsprogram* av 12. mars 2013, ref. NVE 201106571-19. Etter fremlegging for Klima- og miljødepartementet fastsatte NVE et felles utredningsprogram for kraftverket og ledningen den 12. mars 2013, ref. NVE 201106571-20.

2.2 Høring av konsesjonssøknad, konsekvensutredning og søknad om ekspropriasjon

Konsesjonssøknaden med konsekvensutredning, og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse for ny 132 kV ledning av 19. mars 2014 ble sendt på høring 16. mai 2014 sammen med søknad for Grytbogen kraftverk. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 31. august 2014. De berørte kommunene ble bedt om å legge søknaden med konsekvensutredning ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av søknaden med konsekvensutredning ble kunngjort to ganger i Ytringen og Namdalsavisa i mai og juni 2014.

Hvilke instanser som fikk søknaden på høring er omtalt i vedlegg B.

NVE arrangerte offentlig møte i forbindelse med høringen av søknaden med konsekvensutredning den 17. juni 2014 i kommunestyresalen i Nærøy kulturhus.

I løpet av de samme dagene som det ble avholdt kommune- og folkemøter i forbindelse med høring av konsesjonssøknad og konsekvensutredning, gjennomførte NVE også befaring av utvalgte områder langs traseene. Befaringen av ledningstraseen ble gjort fra bil langs Fv. 521, og med båt fra Teplingan langs Innerfolda til Grytbogen. På Grytbogen ble området for kraftstasjonen og kraftverket befart til fots.

I tillegg til dette, arrangerte NVE en hovedbefaring av omsøkte traseer og transformatorstasjoner den 17. september 2015.

2.3 Innkomne merknader

NVE mottok totalt fire høringsuttalelser som konkret omtalte søknad om ny 132 kV ledning. Uttalelsene er sammenfattet i vedlegg B. Nærøy kommune kommenterte uttalelsene i brev av 21. november 2014.

Uttalelsene dreier seg hovedsakelig om selve kraftverket og tiltaket som helhet, og i liten grad spesifikt om ledningen. Grunneiere på Foldereid ønsker en justering av trasé av hensyn til skogsdrift, og Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt mener at tiltaket som helhet er med på å øke den samlede belastningen på reindriften i området til over tåleevnen, og ønsker møte med NVE.

3 NVEs vurdering av søknad etter energiloven

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper et omsøkt prosjekt har for samfunnet som helhet. NVE gir konsesjon til anlegg som anses som samfunnsmessig rasjonelle. Det vil si at de positive konsekvensene av tiltaket må være større enn de negative. Vurderingen av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er en faglig skjønnsvurdering.

I dette kapittelet vil NVE redegjøre for vår vurdering av de omsøkte anleggene og innkomne merknader. Først gjøres en vurdering av konsekvensutredningen, så vil vi vurdere de tekniske og økonomiske forholdene. Videre er anleggenes visuelle påvirkning på landskap, friluftsliv, naturmangfold, kulturminner og kulturmiljø vurdert. I kapittel 4 er det en oppsummering med NVEs avveieinger, konklusjon og innstilling.

3.1 Vurdering av konsekvensutredningen for ny 132 kV ledning Grytbogen–Botnet

NVE vil i dette kapittelet vurdere den delen av konsekvensutredningen som omhandler nettilknytningen av Grytbogen kraftverk med ny 132 kV ledning fra Grytbogen til tilknytningspunkt i Botnet på 66 kV-ledningen Saltbotn–Årsandøy.

Konsekvensutredningen for nettilknytning av Grytbogen kraftverk er utarbeidet i henhold til forskrift om konsekvensutredning og utredningsprogram fastsatt av NVE 12. mars 2013. På bakgrunn av innkomne merknader, befaringer, tilleggsutredninger og egne vurderinger, avgjør NVE om utredningene oppfyller kravene i utredningsprogrammet og om det har kommet frem nye forslag og tema som må belyses. Konsekvensutredningen skal være beslutningsrelevant for å vurdere om tiltaket kan gis konsesjon eller ikke, og eventuelt på hvilke vilkår det skal gis konsesjon.

Konsekvensutredningen vurderer én aktuell løsning for tilknytning av Grytbogen kraftverk.

Kraftledningens trasé er utredet og vurdert i følgende fagrapporter: «Landskap, kulturminner, friluftsliv» og «Naturmiljø».

NVE fikk ingen spesielle merknader om mangler i konsekvensutredningen og har heller ikke funnet grunnlag for å be om tilleggsutredninger for nettilknytningen utover det som er beskrevet i konsekvensutredningen.

NVE mener at søknaden, konsekvensutredningen, innkomne merknader, tiltakshavers kommentarer til disse og gjennomførte befaringer gir tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til at NVE kan gi en innstilling i saken. NVE mener at kravene i forskrift om konsekvensutredninger og i det fastsatte konsekvensutredningsprogrammet er oppfylt.

3.2 Vurdering av tekniske og økonomiske forhold

Grytbogen kraftverk er planlagt med installert ytelse på 12,6-12,7 MW. Utover Grytbogen er det søkt konsesjon for et annet kraftverk i nærheten. Grønlielva ligger ca. 2 km vest for Grytbogen, og er planlagt med en installert effekt på ca. 3,24 MVA. I tillegg er det søkt om oppgradering av to eksisterende kraftverk Ytteråa og Bjøråa med henholdsvis 2,3 og 2,7 MVA installert effekt. Alle disse andre kraftverkene er planlagt tilknyttet distribusjonsnettet på 22 kV, og vil kreve noe oppgradering av dette. Ytteråa og Bjøråa kraftverk ligger imidlertid på motsatt side av fjorden, og det vil derfor ikke være naturlig å vurdere en felles nettilknytning av disse prosjektene. De fire prosjektene er ikke direkte omtalt i Kraftsystemutredning (KSU) for Nord- Trøndelag, men NTE Nett har samarbeidet med Nærøy kommune om nettløsningen for Grytbogen og har vist til denne i sin uttalelse. Det er usikkert når NVE får ferdigbehandlet søknadene for Ytteråa og Bjøråa kraftverk, og hva som blir utfallet av disse søknadene.

NVE har vurdert kostnadene ved Grytbogen kraftverk til å være godt over gjennomsnittet i forhold til andre småskala vannkraftverk, og det er vurdert til ikke å være lønnsomt selv i et elsertifikatsystem. Se NVEs notat *Bakgrunn for vedtak*, NVE ref. 201106571-37, for vurderinger av lønnsomheten til kraftverket.

Grytbogen kraftverk er planlagt tilkoblet til 66 kV ledningen Saltbotn–Årsandøy. Ledningen går videre til sentralnettet i Kolsvik og sørover mot Namsos. Lastflytberegninger som NVE har gjort, viser at idriftsettelse av Grytbogen i dagens nett ikke vil føre til kapasitetsproblemer verken i lettlast med full produksjon eller i tunglast. Etter NVEs vurdering er det kapasitet i overliggende nett til å tilknytte Grytbogen kraftverk til ledningen Saltbotn–Årsandøy.

Ledningen Saltbotn–Kolsvik har fått konsesjon til å bygges om til 132 kV på grunn av Ytre Vikna vindkraftpark trinn II. Når og om dette skjer vil være avhengig av om og når det blir fattet investeringsbeslutning for Ytre Vikna trinn II. Foreløpig er Ytre Vikna trinn II utsatt til 2025. NVE er også kjent med at NTE Nett ønsker å oppgradere regionalnettet sitt til 132 kV i området, og legger derfor til grunn at det er sannsynlig at ledningen Saltbotn–Kolsvik vil bli oppgradert til 132 kV uavhengig av Ytre Vikna. Det er tatt hensyn til oppgraderingen av ledningen i planleggingen av Grytbogen ved at både stasjonen og den nye ledningen blir tilrettelagt for 132 kV drift slik at man unngår transformering i tilknytningspunktet.

Den nye ledningen fra Grytbogen er tenkt tilknyttet dagens ledning mellom Saltbotn og Årsandøy som en T-avgreining. Nærøy kommune planlegger tilknytningen med en effektbryter på produksjonsradialen og en skillebryter på hovedledningen Saltbotn–Årsandøy. De opplyser at en fullverdig stasjon vil gi en merkostnad på ca. 10 MNOK, men har ikke utredet videre løsning for dette. En T-avgreining kan medføre utfordringer for systemdrift med hensyn til feil, driftsforstyrrelser og

revisjoner. Ledningen er i dag ikke spesielt viktig systemmessig, men kan få større betydning dersom det blir en videre utbygging av Ytre Vikna. I så tilfelle kan T-avgreiningen føre til noe mindre forventet tilgjengelighet for ledningen, som kan føre til produksjonstap. På bakgrunn av at Saltbotn-Årsandøy normalt ikke er kritisk for forsyningstrykgheten, samt at det bare vil være marginalt mindre tilgjengelighet for ledningen, legger NVE til grunn at T-avgreiningen vil være en tilstrekkelig løsning i dette tilfellet.

NVE har vurdert kostnadene som er oppgitt i søknaden for nettilknytningen til å være ca. 44,6 MNOK. Dette stemmer godt med NVEs egne erfaringstall. NVE legger til grunn drifts- og vedlikeholdskostnader på 1,5 % av total investeringskostnad per år. Gitt 40 år analyseperiode og 4 % kalkulasjonsrente gir dette totale drift- og vedlikeholdskostnader på 13,5 MNOK over levetiden, noe som er høyere enn det søker har lagt til grunn. Totalt blir dette en levetidskostnad for nettilknytningen på ca. 58,1 MNOK.

Grytbogen og Grønlielva kraftverk ligger i samme område, men er omsøkt med hver sin nettløsning som vil gå parallelt dersom begge blir konsesjonsgitt. Grønlielva søker om å knytte seg til eksisterende 22 kV nett, noe som vil føre til behov for oppgradering av den ca. 6,5 km lange 22 kV-ledningen mot Årsandøy. Det vil i tillegg være nødvendig å bygge en ny ca. 8 km lang 22 kV ledning fra Årsandøy til eksisterende 22 kV nett i området. NTE Nett har gjort en foreløpig vurdering av om det vil være lønnsomt å etablere en ny regionalnettstasjon i forbindelse med utbygging av de fire kraftverkene. Foreløpig konklusjon er at dette ikke er aktuelt uten at alle de fire kraftverkene (inkludert Ytteråa og Bjøråa) blir bygd ut, og det er helt avhengig av utbygging av Grytbogen.

Dersom både Grønlielva og Grytbogen kraftverk får konsesjon, ser NVE det som hensiktsmessig at kraftverkene og NTE Nett ser på en felles nettløsning fra Heimsnes mot Årsandøy i stedet for at eksisterende 22 kV ledning oppgraderes og bygges delvis ny, samtidig som at det bygges en ny parallell 132 kV ledning med kapasitet til å ta inn mer kraft enn det Grytbogen produserer. Da NVE gir negativ innstilling til Grytbogen kraftverk, ser NVE det som lite hensiktsmessig og kostnadseffektivt å be kraftverkene utrede en felles løsning. Dersom Olje- og energidepartementet omgjør NVEs innstilling og Grønlielva også får konsesjon, vil NVE anbefale departementet å be om en felles utredning for nettilknytningen, og ta kostnadene for begge kraftverksprosjektene ved dette med i sine vurderinger.

Ettersom det er Nærøy kommune som søker anleggskonsesjon for de elektriske anleggene, gjør NVE oppmerksom på at Nærøy kommune må følge *Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr* §§ 5, 6 og 10 om kvalifikasjonskrav for den som bygger og vedlikeholder elektriske anlegg.

3.3 Vurdering av visuelle virkninger og friluftsliv

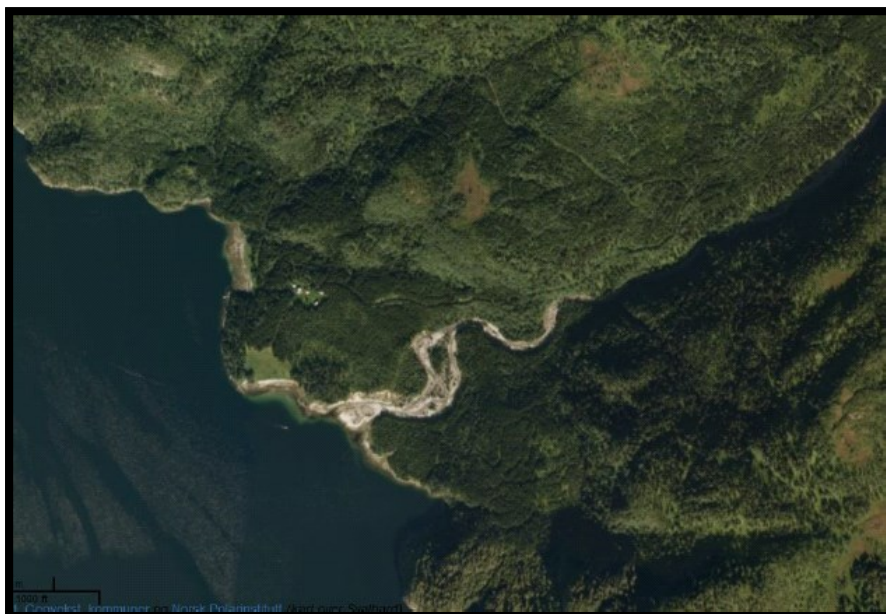
Med visuelle virkninger menes vurderinger av hvordan tiltaket visuelt vil påvirke landskapet og friluftsliv. NVE har valgt å inkludere friluftsliv i dette kapittelet, da visuelle virkninger og friluftsliv etter NVEs mening er sterkt knyttet til hverandre i denne saken.

Konsekvensutredningen beskriver influensområdet til å ligge i landskapsregion 25 «*Fjordbygdene i Møre og Trøndelag*». Influensområdet for ledningen inkluderer delområdene Grytbogen, Grytbogen-Rindan, Heimsnes, Holandsfjellet og Foldereid. Under gis beskrivelse av delområdene og tiltakets konsekvens slik det er beskrevet i konsekvensutredningen til søknaden.

Grytbogen

Grytbogen sin hovedform er et slettelandskap dannet av elve- og breavsetninger (Illustrasjon 1). Elven meandrerer på flaten og danner en elvevifte med store steiner, området avgrenses av fjorden mot sør og markerte åser i øst og vest, og mot nord danner Grytbogdalen og fjellene innenfor et visuelt bakteppe. Vegetasjonen består av gressmark og hovedsakelig lauvskog. Rundt det gamle tunet på gården Grytbogen er tidligere jordbruksareal tilplantet med granskog. Området grenser i øst mot Grytbogen-Kubåsen naturreservat. Gården består av eldre og noen yngre bygninger, og landskapsopplevelsen preges av fortsatt tydelige spor etter gårdsdrift, samt av elveutløpet med stor rasskråning på nordsiden av elven. Området får i konsekvensutredningen *middels verdi* for landskap.

Prosjektområdet i Grytbogen har landskaps- og opplevelseskvaliteter som er attraktive i friluftslivssammenheng, men bruksomfanget er lite, sannsynligvis på grunn av at området er veiløst og lite tilgjengelig for folk flest. Grytbogen gård eies av Nærøy kommune og leies hovedsakelig ut til jegere under elgjakten. På våren/forsommeren benyttes det av og til av ungdomsskoleelever på overnattingstur.

Illustrasjon 1: Bilde av delområdet Grytbogen som gitt i *Konsekvensutredning Fagrapport Landskap, kulturminner og kulturmiljø, friluftsliv og reiseliv*, Nærøy kommune 2014.

Det vil anlegges en permanent anleggsvei hovedsakelig i ny trasé fra utløpet til Grytbogelva fram til eksisterende skogsvei. Det vil også etableres en transformator- og et koblingsanlegg ved Grytbogen kraftstasjon mellom skogsveien til Eirikfjellvatnet og kraftstasjonen i dagen. Kraftledningen vil starte her. For delområdet er konsekvensgraden av tiltaket for landskap satt til *middels negativ* for utbyggingsalternativ A og *middels-liten negativ* for alternativ B. Ledningen og de elektriske installasjonene vil være likt for begge alternativ.

Grytbogen–Rindan

Delområdet Grytbogen–Rindan sin hovedform er den bratte åsryggen som følger fjorden mot sørvest og som fortsetter over i Heimdalfjellet og Moengfjellet mot nordøst (Illustrasjon 2). Området er frodig med lauvskog ispedd en del gran, spredte gressmarker og myrlendte områder og noe bart berg. Det er den langsmale fjorden som er det karaktersetende vannelementet i området.

Mellom Heimsnes og Grytbogen finnes en traktorvei som bærer preg av å være gjengrodd. De bratte åssidene med bart berg som noen steder stuper bratt mot fjorden, tilfører en dramatisk landskapsopplevelse sett fra fjorden og fra sørsiden av fjorden. Delområdet får i konsekvensutredningen *liten verdi*.

Den nye permanente skogsveien vil gå i høyden over eksisterende skogsvei halve traseen, for så å følge den eksisterende veien fram til Heimsnes. Det vil bli enkelte skjæringer og fyllinger som vil bli godt synlig i landskapet. Den vil imidlertid i liten grad bli synlig fra Rv. 17 fra sørsiden av fjorden. Kraftledningen vil i hovedsak gå gjennom skogkledd terreng lengre framme på åsen og vil kunne bli synlig fra fjorden og delvis fra Rv. 17. Konsekvensgraden for dette delområdet er satt til *middels negativ*.

Illustrasjon 2: Delområdet Grytbogen-Rindan som gitt i *Konsekvensutredning Fagrapport Landskap, kulturminner og kulturmiljø, friluftsliv og reiseliv*, Nærøy kommune 2014.

Heimsnes

Delområdet Heimsnes preges av jordbruk og flater med dyrket mark og tun oppstykket av enkelte skogholt for det meste av gran, men med innslag av lauvskog (Illustrasjon 3). Fv. 521 går fra tunet på Heimsnes og videre vestover til Rv. 17. En 22 kV kraftledning går fra Heimsnes videre vestover mot Foldereid. Vekslingene mellom jordbruksland, fjord, fjell og skog gir delområdet *middels verdi* for landskap.

Illustrasjon 3: Foto Heimsnes som gitt i *Konsekvensutredning Fagrapport Landskap, kulturminner og kulturmiljø, friluftsliv og reiseliv*, Nærøy kommune 2014.

Den planlagte ledningen vil gå i skogen bak gården på Heimsnes. Kraftledningen vil stort sett skjules av skogen og ligge i et landskap preget av tekniske inngrep. Ledningen vil bli synlig der den krysser Teplingelven lengst vest i landskapet. Den eksisterende 66 kV ledningen ligger helt ytterst mot elveutløpet. Tiltaket er vurdert til å gi *middels-liten negativ* konsekvens for landskapet på Heimsnes.

Holandsfjellet

Delområdet Holandsfjellet sin hovedform er fjellet som møter fjorden. Fjellsiden er skogkledd opp til ca. 400 moh., og det ligger et småbruk ned mot sjøen, omgitt av hovedsakelig granskog med innslag av lauvskog, og noe jordbruksland (Illustrasjon 4).

Illustrasjon 4: Tunet på Stigen med Holandsfjellet i bakgrunnen som gitt i *Konsekvensutredning Fagrapport Landskap, kulturminner og kulturmiljø, friluftsliv og reiseliv*, Nærøy kommune 2014.

Det er fjorden som er det karaktersetende elementet i området, og det ligger naust, brygger og et sandlastanlegg langs fjorden. Fv. 521 og en kraftledning går gjennom området. På grunn av de vekslende elementene i landskapet blir det et opplevelsesrikt landskap typisk for regionen. Delområdet får *middels til liten* verdi i konsekvensutredningen.

Den nye ledningen er planlagt lagt i bakkant, hovedsakelig parallelt med eksisterende luftledning, i den skogkledte åsen mot Holandsfjellet, men vil være høyere enn eksisterende ledning. Likevel vurderer konsekvensutredningen at dette i liten grad vil endre landskapskarakteren da den nye ledningen parallellføres med eksisterende. Tiltaket får *liten negativ konsekvens* for landskapet.

Foldereid

Delområde Foldereid er en vid og åpen jordbruksbygd og tettsted. Området møter fjorden mot sør, og i bakkant mot nord stiger åser mot lågfjella i Nordland. Det er for det meste dyrket mark med spredte skogfelt med både lauvskog og barskog i selve bygden. Nærheten til sjøen er tydelig gjennom naust og kaier. Rv. 17 går gjennom bygden og knyttes sammen med vestsiden av fjorden med en bro. Det går flere kraftledninger gjennom området. I konsekvensutredningen får delområdet *middel verdi*.

Den planlagte nye kraftledningen vil gå i bakkant av tettstedet Foldereid, gjennom skogen og delvis over dyrket mark. Den nye ledningen vil være et nytt element i landskapet, og vil kunne splitte opp jordbruksmarkene som ligger som et lappeteppes mellom gårdstun og skogsfelt og med det endre opplevelsen av landskapet. I anleggsfasen vil det være stor negativ påvirkning på delområdet, og i driftsfasen blir omfanget av påvirkningen lite negativt. For delområdet Foldereid er tiltaket vurdert til å gi *liten negativ konsekvens*.

Samlet vurdering

Samlet vurdering for landskap for prosjektområdet er gitt til *middels verdi* i konsekvensutredningen. Samlet konsekvens for prosjektområdet er vurdert til *middels negativ* for alternativ A og *liten-middels negativ* for alternativ B. Kraftledningen vil være lik for begge alternativ, det er forskjellen i kraftverksløsning som utgjør forskjell i konsekvens.

Friluftsliv og reiseliv – trasé Grytbogen–Botnet

Det drives elgjakt, hovedsakelig av grunneierne, på denne strekningen, men det er også noe salg av jaktrettigheter. Det er kvotefri jakt på rådyr. Det er en merket tur-/kultursti mellom Foldereid og Vennevika. Stien benyttes omtrent daglig av lokalbefolkningen, men også av tilreisende, og bruksomfanget vurderes til å være betydelig. Fjorden Innerfolda brukes til fiske og rekreasjon og har regional bruksverdi. Området har *middels verdi* for friluftsliv og reiseliv.

Den nye ledningen vil gå delvis parallelt med eksisterende ledning, og det er i tillegg veier og bebyggelse i området. Toleransen for inngrep er derfor større enn hvis det ikke hadde vært inngrep her fra før. Med hensyn til jakten, foregår denne over store områder, og en ny ledning vurderes i konsekvensutredningen til å ha liten betydning. Fra fjorden vil anleggsarbeidene kunne høres, men vil i liten grad påvirke turisme og friluftsliv. Kraftledningen blir satt til å gi *liten negativ konsekvens* for friluftsliv og turisme i traseen fra Grytbogen til Botnet.

NVEs vurdering

Kraftledningen er planlagt i en trasé i kanten av bratt, skogkledd fjell. Ryddebeltet er planlagt til å være ca. 29 meter. Det er sannsynlig at traseen med ryddebeltet vil bli synlig fra sjøen og fra sørsiden av fjorden, men på grunn av topografien med hyller langs fjellsiden, antar NVE at dette vil bli i mindre grad ettersom traseen kan legges på fjellhyllene. Naturvernforbundet mener at tiltaket vil påvirke friluftslivet, blant annet fiske, bær- og sopplukking. Generelt framstår området fra Grytbogen til Heimsnes som relativt lite brukt til friluftsliv og aktiviteter, og NVE har ikke mottatt innspill fra andre enn Naturvernforbundet i Namdalen angående dette. NVE legger derfor til grunn at konsekvensene for friluftslivet og de visuelle virkningene av traseen vil være begrenset, og hovedsakelig være knyttet til

anleggsarbeidene. For fisket vil det være støy i anleggsperioden som kan virke forstyrrende når man er på sjøen, men etter NVEs vurdering vil dette kun være midlertidig og ikke direkte påvirke fisket. På Heimsnes er ledningen planlagt lagt tilbaketrunket fra bebyggelsen i skog og over jordbruksland, og NVE mener at de visuelle konsekvensene vil bli små ettersom utsiktsretningen er mot fjorden.

Fra Heimsnes til tilknytningspunkt i Botnet, går traseen nærmere bebyggelse langs Fv. 521 og Fv. 17, og fram til Osan parallelt med eksisterende 22 kV ledning. Det vil bli en bredere ryddegate der ledningene parallellføres. Over elven Teplingan vil traseen gå mot utsynsvinkelen mot sjøen, og traseen videre går langs foten av til dels svært bratt fjell på en smal flate, NVE mener at traseen her vil bli godt synlig på grunn av de topografiske forholdene. Men ettersom det allerede går en ledningstrasé der, mener NVE at forholdene endres i begrenset grad sammenlignet med i dag.

Videre fra Osan går traseen langs foten av Holandshevingan og Foldereidåsen fram til Fv. 17, der traseen krysser veien og svinger nordover til tilkoblingspunktet vest for Fv. 17. Traseen vil her gå tilbaketrunket fra bebyggelsen, og vil fram til den krysser Fv. 17 kun være synlig for folk som bruker området til friluftsliv. NVE mener at traseen i liten grad vil gi negative visuelle virkninger fra områder der folk ferdes, og i liten grad vil påvirke friluftslivet.

NVE mener at den omsøkte ledningstraseen vil gi få visuelle virkninger og i liten grad endre forholdene for friluftsliv sammenlignet med i dag. Konsekvensene av adkomstveien til kraftstasjon er nærmere vurdert i NVEs notat *Bakgrunn for innstilling*, NVE ref. 201106571-37, der konsekvensene av Grytbogen kraftverk vurderes.

3.4 Vurderinger av virkninger for kulturminner og kulturmiljø

I konsekvensutredningen er de ulike delområdene i traseen vurdert med hensyn til kulturminner og kulturmiljøer.

Delområdet Foldereid er vurdert til å ha opplevelsesverdi knyttet til at bygden har et autentisk preg med tettstedsfunksjoner omgitt av gårdsbruk og kulturlandskap skapt av jordbruk. Miljøet har kunnskapsverdi knyttet til historisk kildeverdi og representerer en typisk grend i lokal og regional sammenheng. Høyest egenverdi har kirkestedet på Foldereid. Det er også registrert to jernvinneanlegg (Askeladden ID 26273 og 36190) nord for Skardmoen. Delområdet har fått *middels verdi* i konsekvensutredningen. Utredningen konkluderer med at virkningene på kulturminner her vil være av *liten negativ konsekvens*, da ledningen ikke direkte vil virke inn på kulturminner, men passere nær jernvinneanleggene ved Skardmoen.

Ved Holand er det registrert et fangstanlegg (Askeladden ID 46248) sør for traseen, og det er usikkert om dette kan knyttes til samisk eller norrøn tid. På Teplingan er det et gårdstun med Sefrak-registrerte bygninger som kan være bygget før 1850 og et usikkert gravminne (Askeladden ID 46249). Fangstanleggene har opplevelsesverdi knyttet til identitet og kunnskapsverdi knyttet til historisk og vitenskapelig kildeverdi, området får *liten til middels verdi* i konsekvensutredningen. Konsekvensgraden av kraftledningen er satt til *liten negativ til ubetydelig konsekvens* for Holand, ettersom ingen av minnene vil bli fysisk påvirket av ledningen.

På Heimsnes er det registrert gravfelt (Askeladden ID 6734), et uavklart gravminne (Askeladden ID 6735 og en uavklart funnsted (Askeladden ID 16619). Under gården ligger flere bruk med eldre bygningsmasse, hvorav noen er registrert i Sefrak. Kvaliteten til Heimsnes er opplevelsesverdien knyttet til gårdsdrift og jordbrukets kulturlandskap, og verdien av området er satt til *middels*.

Ledningen er lagt i bakkant av gårdsbebyggelsen på Heimsnes og vil ikke fysisk påvirke registrerte kulturminner. Konsekvensutredning setter konsekvensgraden til *ubetydelig negativ konsekvens*.

Grytbogen er i dag et nedlagt gårdsbruk med tilkomst enten via sjøveien eller langs en traktorvei fra Heimsnes. Tidligere var Grytbogen etter forholdene en rimelig stor gård, med bosetning nedtegnet i skriftlige kilder tilbake til begynnelsen av 1600-tallet. Det skal også ha vært flere husmannsplasser tilknyttet gården. Det er registrert et gravfelt ved sjøen (Askeladd ID 60334). Denne tyder på at Grytbogen var bosatt av stedfaste bønder alt i jernalderen. Siste bofaste eier solgte gården i 1902, siden dette har gården kun vært sporadisk bosatt. I dag står det fortsatt eldre bygninger på tunet, hvorav to er registrert i Sefrak med byggealder satt til tidsrommet 1850–1900. Hovedhuset er et trønderlån som skal være bygd i 1870, i tillegg er det en stue bygd i 1890. For Grytbogen var utmarksressursene av betydning. Utslåtter på Erikfjellet og på Knekklia nevnes, samt seterdrift på Grytbogsetra som ligger i høyden ca. 1 km nord for gården. Det er ikke synlige spor etter denne plassen i dag, men stedet er skiltet. Kvalitetene på Grytbogen og gårdens utmark er opplevelsesverdien knyttet identitet og symbolverdi til stående kulturminner. I dag ligger gården avsidesliggende og veiløst, men da sjøveien var hovedveien, lå Grytbogen sentralt langs fjorden. Verdien er satt til *middels*. Det er i hovedsak vannvei og kraftstasjon som kan påvirke kulturminnene, og endret vannføring i elven som vil endre forholdene rundt kulturminnet. Ledningen er planlagt i bakkant av kulturminnet. Samlet er omfanget vurdert til liten negativ-ubetydelig negativ konsekvens.

Samlet påvirkning på kulturminner av hele tiltaket er i konsekvensvurderingen vurdert til *liten negativ*, og er vurdert til å være likt for anleggs- og driftsfasen.

NVEs vurdering

Ved søk i Riksantikvarens database Askeladden, har ikke NVE funnet registrerte kulturminner utover det som er nevnt i konsekvensutredningen. Etter NVEs vurdering vil ikke den nye ledningen direkte berøre registrerte automatisk fredete kulturminner, men vil gå i nærheten av flere. Ledningen vil gå nærmest jernvinneanleggene nord for Skardmoen, og NVE forutsetter at Nærøy kommune ved en eventuell konsesjon tar hensyn til kulturminnene og unngår direkte inngripen i minnene. NVE mener at en ny ledning i liten grad vil påvirke automatisk fredete kulturminner i området, og NVE legger til grunn at ingen kulturminner berøres direkte.

NVE minner om at alle fysiske inngrep som direkte kan påvirke kulturminner eller kulturlandskap, skal avklares mot kulturminneloven. Før bygging skal det være gjennomført undersøkelser i planområdet for å avdekke mulige konflikter med automatiske fredete kulturminner (jf. kulturminneloven § 9) Eventuelle direkte konflikter mellom det planlagte tiltaket og automatiske fredete kulturminner må avklares gjennom en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven, eller tiltaket må justeres for å unngå konflikt.

NVE vil ikke pålegge at undersøkelser etter kulturminneloven § 9 skal gjennomføres før konsesjonsvedtak, men slike undersøkelser skal være gjennomført i god tid før eventuell anleggsstart. Ved en eventuell konsesjon, anbefaler NVE at det blir satt vilkår om en miljø, transport- og anleggsplan, og ved en godkjenning av denne forventes en avklaring av forholdet til § 9-undersøkelser etter kulturminneloven.

3.5 Vurdering av naturmangfold

Naturmangfoldloven legger føringer for myndighetenes behandling når det vurderes å gi tillatelse til anlegg som kan få betydning for naturmangfoldet. I NVEs vurdering av søknaden legger vi til grunn bestemmelsene i §§ 8-12. De omsøkte tiltakene skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv,

der hensynet til forsyningssikkerhet, muligheter for økt fornybarproduksjon og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies (jf. naturmangfoldloven § 7, jf. §§ 8-12).

Naturmangfoldloven § 8 krever at beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på tilstrekkelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Dette kravet skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risikoen for at naturmangfoldet blir skadet.

Kunnskapsgrunnlaget for vurderingen av konsekvensene for naturmangfold omfatter registreringer i Naturbase, Artskart og Norsk Rødliste 2010 og 2015, høringsuttalelser og informasjon gitt i konsesjonssøknaden og konsekvensutredningen, og gjennom høringsuttalelser. Det har kommet inn én høringsuttalelser som omhandler naturmangfold i sammenheng med ledningen.

Nærøy kommune har utarbeidet en konsekvensutredning med egne rapporter for naturmiljø og naturens mangfold.

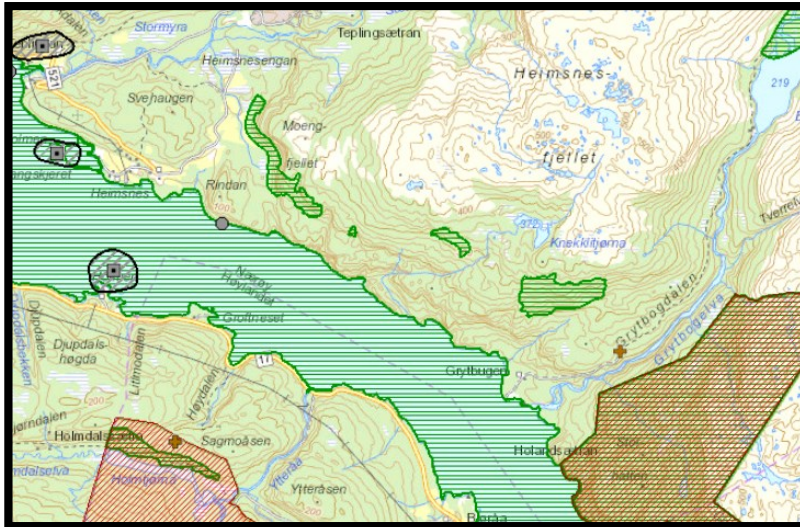
NVE har i tillegg gjort søk i Miljødirektoratets database Artskart for å kartlegge eventuelle sårbare arter og naturtyper i tiltaksområdene. NVE mener at konsesjonssøknaden, konsekvensutredningen, innkomne høringsuttalelser, tilgjengelige databaser og informasjon, og NVEs egne erfaringer og vurderinger til sammen utgjør et godt nok kunnskapsgrunnlag til å fatte et konsesjonsvedtak etter energiloven i denne saken. Kravet i naturmangfoldloven § 8 om at saken i hovedsak skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

3.5.1 *Vurdering av virkninger for naturmangfold*

Konsekvenser for naturmangfold ved bygging av kraftledninger vil i hovedsak handle om risiko for fuglekollisjoner med ledninger, og arealbeslag i områder og naturtyper med rik eller sårbar vegetasjon. Det kan være konsekvenser i både anleggs- og driftsfasen. Direkte inngrep i viktige naturtyper kan ofte unngås med justering av trasé eller justering av masteplassering. Risiko for fuglekollisjoner vil være avhengig av hvilke arter som finnes i et område, ledningens plassering i terrenget og mastetype/lineoppheng.

Naturtyper

Konsekvensutredningen beskriver at øst for Grytbogen finnes det forekomster av *rik edelløvskog* på Knekklia, Moenglia og Høglian, hvor alm og bjørk dominerer (Kart 3). Da konsekvensutredningen ble utarbeidet sto alm oppført i Norsk Rødliste som *nær truet (NT)*, i Rødlisten for 2015 er alm oppført som *sårbar (VU)*. Det er også forekomster av or, osp, hegg og gran, med partier med kalkrike kildeframspring, blokkmark og bart berg i området fra Grytbogen til Heimsnes. I tillegg til den tette bestanden av edelløvskog, vokser det lauvskog spredt langs og i hele traseen. Nærmere Grytbogen er skogen noe preget av skogbruk i form av hogst og nyplantning. Forekomsten ligger nord for kraftledningstraseen, og får i konsekvensutredningen *stor verdi*. Konsekvensutredningen beskriver at kraftledningstraseen vil medføre noe hogst i sørlige del av edelløvskogslokalitetene Høglian og Moenglia, men omfanget vil være lite. Det er forventet at byggingen av kraftledningen vil gi liten negativ konsekvens.

Kart 3: Oversikt over verdifull naturtype rik edelløvskog – 1, øst for Grytbogen.

Kilde: Naturbase, Miljødirektoratet 2016.

NVE har gjort søk i Miljødirektoratets database Naturbase, og ikke funnet flere verdifulle naturtyper i kraftledningstraseen.

Etter NVEs vurdering vil kraftledningstraseen legges helt i sørkant av lokalitetene Høgla og Moengla, og vil i liten grad påvirke lokalitetene. Ved en eventuell konsesjon, mener NVE at det bør stilles krav om at anleggsarbeidene og hvordan utbygger i størst mulig grad skal unngå lokalitetene skal beskrives.

Øvrige influensområde for kraftledningstraseen fra Heimsnes til Botnet beskrives som ordinær, med hovedsakelig granskog med blåbærutforming, av både middels og høy bonitet. Innimellom er det løvskog med blant annet rogn og gråor. Området gis *middels verdi*. Kraftledningstraseen må ryddes for vegetasjon, men NVE vurderer at inngrepet vil ha begrenset innvirkning på vegetasjon.

Fauna

Det er gjort flere registreringer av streifende gaupe, kategorisert som *nær truet (NT)*, langs hele traseen for kraftledningen, men det er ikke kjent at området er et viktig funksjonsområde for gaupe. Like sør for Heimsnes er et kjent yngelområde for oter, kategorisert som *sårbar (VU)*. Det er i Naturbase markerte elgtrekk i traseen for kraftledningen, og det ble observert spor av elg i hele prosjektområdet under feltarbeidet. Det ble også observert røyskatt og rev. Området har fått kategori *middels verdi* for pattedyr.

NVE mener at det er sannsynlig at dyrene vil trekke bort fra influensområdet under anleggsarbeidene, men at dette vil være midlertidig og at det er sannsynlig at de vil ta i bruk området igjen i driftsfasen. NVE mener at kraftledningen vil gi små konsekvenser for faunaen i området.

Fugl

Det er registrert en rekke fuglearter langs kraftledningstraseen. Det er ingen registrerte hekkelokaliteter for rovfugl. Områder av gammel osp, slik som langs veien mellom Grytbogen og Heimsnes, er attraktive hekkeområder for spetter, og en kan forvente at slike arter forekommer. Det er observert fiskemåke (NT) ved fjorden. De frodige liene med edelløvskog er viktige områder for en rekke spurver og spetter. Det er for øvrig ikke gjort registreringer av rødlistede arter langs

kraftledningstraseen. Området er gitt liten verdi for fugl i konsekvensutredningen. Det forventes ikke at fugl i særlig grad vil bli påvirket av kraftledningen, men faren for kollisjon øker, og samlet sett får utbygging av Grytbogen liten negativ konsekvens.

NVE finner ved søk i Naturbase at det også er gjort registreringer tilbake til slutten av 1990-tallet av svartbak (NT) og ærfugl (NT) i sjøen utenfor Heimsnes. NVE finner ellers ingen rødlistearter i ledningstraseen. Etter NVEs mening er det lite sannsynlig at svartbak, ærfugl og fiskemåke vil være utsatt for kollisjon med ledningen ettersom traseen ved Heimsnes vil gå lenger inn mot fjellet. Etter NVEs vurdering vil en eventuelt ny kraftledning gi små konsekvenser for fugl i området.

3.5.2 *Vurdering av naturmangfoldloven §§ 9 og 10 – føre-var-prinsippet og samlet belastning*

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal påvirkningen av et økosystem vurderes ut ifra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli påvirket av. Ifølge forarbeidene (Ot.prp. 52 (2008-2009) s. 381-382) er det effekten på naturmangfoldet som skal vurderes i prinsippet om samlet belastning, ikke det enkelte tiltaket som sådan.

For å vurdere potensialet for økt samlet belastning på naturtyper lokalt og regionalt har NVE sett på andre energiprosjekter som er til behandling. Potensialet for påvirkning av naturtyper er først og fremst knyttet til vannkraftprosjekter. Det er få andre energianlegg planlagt i området, det er søkt konsesjon for Grønlielva kraftverk med installert effekt på ca. 3,16 MW som ligger i dalføret vest for Grytbogen, og om økt produksjon i Ytteråa til 6,6 GWh (2,3 MW) og Bjøråa kraftverk til 7,2 GWh (2,7 MW) som ligger på motsatt side av fjorden.

Det er ikke søkt om vindkraftverk i det aktuelle området, men Ytre Vikna vindpark ligger ytterst ved utløpet av fjorden på Vikna, og det er i forbindelse med Ytre Vikna vindpark trinn II gitt konsesjon til å oppgradere eksisterende 66 kV ledning Saltbotn–Årsandøy–Kolsvik til 132 kV.

Kraftledninger og vannkraftverk påvirker ulike naturtyper og biotoper, og blir generelt sett vurdert til ikke å ha gjensidig forsterkende påvirkning på de ulike naturtypene. En eventuelt ny kraftledning fra Grytbogen til Botnet er vurdert til ikke å ha særlig påvirkning på viktige naturtyper og berører ingen rødlistearter direkte. Ny oppgradert kraftledningen fra Saltbotn til Årsandøy, vil bygges i eksisterende trasé med et noe utvidet rettighetsbelte, men vil etter NVEs mening ikke endre forholdene for naturmangfoldet sammenlignet med i dag.

Ytre Vikna vindpark ligger i så lang avstand fra influensområdet til Grytbogen kraftverk med tilhørende ledning, at NVE mener det ikke er relevant å vurdere vindparken her.

Bjøråa og Ytteråa småkraftverk er i dag i drift, men det er søkt om en økning i produksjonen i begge kraftverk. Når NVE ferdigbehandler disse er usikkert, og samlet belastning må vurderes når disse ferdigbehandles. NVE mener imidlertid at vannkraftverk og kraftledninger påvirker ulike arter og naturtyper, og dermed ikke virker gjensidig forsterkende på eventuelle virkningene på naturmangfoldet.

Som følge av at kunnskapsgrunnlaget er vurdert til å være tilstrekkelig, og at NVE vurderer at ingen arter, verdifulle naturtyper, verneområder eller økosystem som sådan vil være truet av tiltaket, mener NVE at det ikke er behov for å legge føre-var-prinsippet til grunn, jf. naturmangfoldloven § 9.

NVE mener at eventuelle virkninger kan reduseres gjennom god planlegging og avbøtende tiltak som skal omtales i en miljø-, transport- og anleggsplan som ved en eventuell konsesjon skal godkjennes av NVE før anleggsstart. Den omsøkte ombyggingen vil etter NVEs vurdering ikke øke den samlede belastningen på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 10.

3.5.3 Oppsummering

NVE mener at en eventuell ny luftledning fra Grytbogen til Botnet vil gi små konsekvenser for naturmangfoldet, da ingen kjente rødlistearter eller naturtyper blir direkte berørt. Det vil hovedsakelig være faren for fuglekollisjoner som gjør seg gjeldende. Ettersom det ikke er registrert spesielle trekk eller rødlistearter, mener NVE likevel at konsekvensene er små.

3.6 Reindrift

Hele tiltaksområdet til Grytbogen kraftverk ligger i Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt, som tilhører Nordland reinbeiteområde. Det er seks siidaandeler i distriktet (2013). Distriktet er under press flere steder på grunn av vind- og vannkraftutbygging, hyttebygging og andre inngrep. Det er også planer om gruvedrift i distriktet. Distriktets sommerbeiter ligger i innlandet, mens vinterbeiteområdene ligger kystnært. Grytbogen ligger midt mellom sommer- og vinterbeiteområdene, og er et sentralt beiteområde gjennom året. Tidvis har det også vært benyttet som vinterbeite. Vinterbeiter er minimumsbeiter og knapphetsfaktor for Voengelh-Njaarke, og det har i tillegg mangel på barmarksbeiter. Fjellområdene rundt Grytbogen er sentrale med hensyn til flyttmønsteret mellom kyst og innland. Kraftledningstraseen ligger innenfor det som er vinterbeite, vårbeite fram til Heimsnes, og høstvinterbeite. Traseen ligger i tillegg i randsonen av sommerbeite på Heimsnesfjellet, og det går en flyttlei ved Moengfjellet ved Heimsnesdalen. Prosjektområdet har ifølge konsekvensutredningen stor verdi for reindriften. Grytbogen kraftverk med tilhørende kraftledning vil gi permanente inngrep og arealbeslag i området, og med den permanente anleggsveien til Grytbogen kan man forvente noe mer trafikk i forbindelse med friluftsliv. Veien vil ifølge Nærøy kommune bli stengt med bom slik at motorisert ferdsel vil bli begrenset til drift og vedlikehold av kraftverket og eiendommen. Det vil hovedsakelig være i anleggsperioden at konsekvensene vil være størst for reindriften, mens den i driftsperioden blir vurdert til å være ubetydelig til liten konsekvens. Samlet konsekvens for reindriften blir satt til *liten til middels negativ* i konsekvensutredningen, og tiltakshaver mener at gjennom godt planlagt anleggsarbeid og gjennomføring av foreslåtte avbøtende tiltak, vil prosjektet kun i liten grad bidra til den samlede belastningen i reinbeitedistriktet, og at den samlede belastningen holdes på et akseptabelt nivå. Avbøtende tiltak som er foreslått er tilpasning av anleggsarbeidene til reindriften, og at adkomstveien til Grytbogen stenges med bom og at det settes opp informasjonsskilt om reindriften i forbindelse med veien.

Voengelh-Njaarke uttaler at kraftledning vil føre til forstyrrelser og trafikk under anleggsarbeidene, og at tiltaket som helhet vil stenge flyttleier, og øke den samlede belastningen for distriktet. De påpeker at Grønlielva kraftverk er omsøkt i samme område, og distriktet er i tillegg berørt av hyttebygging. Kalvvatnan vindkraftverk som har fått konsesjon, ligger til klagebehandling i Olje- og energidepartementet (juni 2016).

Nærøy kommune skriver i sitt svar at kraftledningen går i bratt og utilgjengelig terreng, og er ikke kjent med at traseen vil påvirke reindriften. Veien kan stenges med bom, og kommunen vurderer tiltaket isolert sett til å gi små konsekvenser for reindriften sammenlignet med de andre tiltakene i området.

Etter NVEs vurdering er den planlagte kraftledningstraseen plassert slik at den i driftsfasen liten grad vil påvirke beiteområder og trekkleier for reindriften, da traseen er plassert på en hylle under bratte skrenter mot sjøen. Anleggsarbeidene vil imidlertid kunne være forstyrrende med støy og økt trafikk, og ved en eventuell konsesjon, mener NVE at det må stilles vilkår om at tiltakshaver tilpasser anleggsarbeidene til reindriftens bruk av området. Det er imidlertid sannsynlig at anleggsveien vil føre til økt allmenn ferdsel inn i området, og slik bidra til økte forstyrrelser på reindriften.

NVE mener at ledningen isolert sett gir små konsekvenser, men når man ser det i sammenheng med kraftverket og alle andre tiltak i Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt, blir den samlede effekten av tiltak på reinbeitedistriktet stor. For vurderinger rundt den samlede belastningen på reinbeitedistriktet og for vurdering av virkninger for reindrift av vannkraftverket, se NVEs notat *Bakgrunn for innstilling*, NVE 201106571-37.

3.7 Jordbruk og skogbruk

Grunneiere på Foldereid uttaler at den nye traseen vil beslaglegge mye skog, og ved å legge den tilbaketrunket langs foten av Holandsfjellet og Foldereidåsen, vil den vanskeliggjøre skogsdrift nord for ledningen da det brukes mye kabeldrift her. De foreslår at eksisterende 22 kV ledning oppgraderes eller at ny ledning legges parallelt med eksisterende 22 kV ledning. Nærøy kommune uttaler at de vil imøtegå grunneierne og se på en justering av traseen fra Osan til Fv. 17 til å gå nærmere eller parallelt med dagens ledningstrasé.

NVE har ikke bedt Nærøy kommune utrede en ny trasé parallelt med eksisterende 22 kV trasé eller en trasé trukket lengre sørover da Grytbogen kraftverk får negativ innstilling av NVE. En slik utredning vil være kostbar og kreve en ny høringsrunde da traseen potensielt kan berøre nye grunneiere og interesser. NVE ser det ikke hensiktsmessig at Nærøy kommune, NVE og andre skal bruke ressurser på en slik utredning så lenge en utbygging ikke anbefales. NVE gjør Olje- og energidepartementet oppmerksom på dette, da de ved en eventuell omgjøring av NVEs innstilling.

NVE legger også til grunn, at ut i fra traseen til dagens ledning, fremstår ikke en parallellføring med eksisterende trasé som en bedre trasé enn omsøkte. En parallellføring vil gi et utvidet ryddebelte og i større grad beslaglegge innmark, komme nærmere bebyggelsen, samtidig som at skogsareal også her vil bli berørt. En slik trasé vil også gå i utsikten fra bebyggelsen til fjorden, og gi større visuelle konsekvenser enn omsøkt trasé.

3.8 Elektromagnetiske felt

Naturvernforbundet mener at konsekvensene av ledningens elektromagnetiske felt må utredes.

En kraftledning vil avgi elektriske og magnetiske felt. De elektriske feltene øker med spenningen og kan forårsake oppladning av metallgjenstander som ikke er jordet, som personer kan få elektrisk støt av ved berøring. Slike støt er vanligvis ufarlige, men ubehagelige. Elektriske felt kan avskjermes av de fleste materialer, og anses derfor ikke som noe problem. Magnetfelt kan derimot vanskelig avskjermes, og det har knyttet seg usikkerhet om hvorvidt de kan ha helsevirkninger.

Statens Strålevern er ansvarlig myndighet for problemstillinger knyttet til elektromagnetiske felt og helse. NVE forholder seg til anbefalinger fra Statens strålevern og forvaltningspraksis fastsatt av Stortinget. En arbeidsgruppe nedsatt av Statens strålevern fremla 1. juni 2005 rapporten «Forvaltningsstrategi om magnetfelt og helse ved høyspentanlegg» (Strålevern Rapport 2005:8), hvor forskningsstatus på området oppsummeres, og det foreslås en forvaltningsstrategi. I forbindelse med Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett for 2006, ble denne forvaltningsstrategien gjort gjeldende, som beskrevet i St.prp. nr. 66 (2005-2006).

Forvaltningsstrategien anbefaler at en ved etablering av nye kraftledninger bør søke å unngå nærhet til boliger, skoler, barnehager mv., ut fra et forsvarlighetsprinsipp. Ved planer om nye boliger, barnehager og skoler ved kraftledninger eller nye ledninger ved slike bygg stilles følgende utredningskrav:

- Omfanget av eksponeringen for bygninger som kan få magnetfelt over 0,4 mikrottesla (μT) i *årlig gjennomsnitt* skal kartlegges.
- Tiltak og konsekvenser ved tiltak skal drøftes.
- Det skal henvises til oppdatert kunnskapsstatus og sentral forvaltningsstrategi.

Tiltak for å redusere magnetfelteksponeringen forutsetter små kostnader og må ikke medføre andre ulemper av betydning. Aktuelle tiltak er i første rekke traséendringer. Utredningsgrensen på 0,4 μT er verken en tiltaksgrense eller en absolutt grenseverdi. Det skal altså vurderes tiltak, men ikke alltid gjennomføres tiltak.

Frykten for helseeffekter er like fullt til stede blant befolkningen. Dette må tas på alvor, og det tilstrebes blant annet derfor å legge kraftledninger i god avstand til boliger i den grad det er mulig, uten at det oppstår andre ulemper av betydning.

Den nye ledningen er planlagt lagt i en trasé som ikke har nærføring til bolighus, og det er derfor ingen permanente boliger som vil få et beregnet magnetfelt over 0,4 μT . Ut i fra gjeldende forvaltningsstrategi, har ikke NVE funnet det nødvendig å be om ytterligere utredninger når det gjelder elektromagnetiske felt.

4 NVEs avveiinger, konklusjon og innstilling

NVE har vurdert Nærøy kommune sin søknad om å få bygge en ny 132 kV kraftledning fra Grytbogen kraftverk til tilkoblingspunkt i Botnet, med tilhørende elektriske anlegg i forbindelse med kraftverket og tilkoblingspunktet på ledningen Saltbotn–Årsandøy. Vi har i dette notatet redegjort for vurderingsgrunnlag og tekniske, økonomiske, samfunns- og miljømessige virkninger.

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper det omsøkte prosjektet har for samfunnet som helhet. Det kan innvilges konsesjon til prosjekter som anses som samfunnsmessig rasjonelle, det vil si hvis de positive virkningene ansees som større enn de negative, jf. energiloven § 1.

Det er kun noen virkninger av tiltaket som kan tallfestes og som kan omtales som prissatte virkninger (investeringskostnader, endringer i taps- og avbruddskostnader osv.). De aller fleste virkningene ved etablering av kraftoverføringsanlegg, er såkalt ikke-prissatte virkninger (virkninger for landskap, kulturmiljø, friluftsliv, bomiljø, naturmangfold osv.). Slike virkninger kan vanskelig tallfestes, og de samlede konsekvensene kan dermed heller ikke summeres opp til et positivt eller negativt resultat i kroner og øre. NVEs vurdering av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er derfor en faglig skjønnsvurdering.

4.1 Oppsummering av NVEs vurderinger

Bakgrunnen for søknad om konsesjon og ekspropriasjon er at det er behov for å tilknytte omsøkte Grytbogen kraftverk.

Under er en oppsummering av virkninger for allmenne miljø- og arealbruksinteresser som er basert på omsøkt trasé. For oversiktens skyld gis oppsummeringen i en tabell, men det er viktig å presisere at vurderingene ikke er presise eller får frem nyanser når de blir så kortfattet. Bakgrunnen for oppsummeringen under er i NVEs vurderinger gjort i kapittel 3.

Vurderingskriterier	Fordeler/nytte	Ulemper/kostnad
Investeringskostnader		24 MNOK
Fornybar produksjon installert effekt	Alt. A: 12,7 MW Alt. B: 12,6 MW	
Visuelle virkninger		Nytt teknisk element og ryddegate i landskapet
Friluftsliv	Adkomstvei som gjør turområder mer tilgjengelig	Nytt teknisk element i landskapet
Naturmangfold		Fare for fuglekollisjon
Reindrift		Øke samlet belastning for distriktet
Skogsdrift		Vanskeliggjøre skogsdrift ved Holandsfjellet
Arealbeslag		468 daa

Etter NVEs vurdering vil ledningen i liten grad påvirke allmennheten eller naturmangfoldet, men kan føre til økt fare for fuglekollisjoner, og kan gi ulemper i forbindelse med skogsdrift ved Holandsfjellet og Foldereidåsen. Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt påpeker at ledningen sammen med kraftverket og andre tiltak i området, er med på å øke den samlede belastningen på distriktet. NVE mener at ledningen i seg selv vil kunne gi noe konsekvenser i anleggsfasen og små konsekvenser i driftsfasen, men sett i sammenheng med kraftverket og den permanente anleggsveien, vil ledningen bidra til å øke den samlede belastningen for reinbeitedistriktet. Dette må ses i sammenheng med andre tiltak i reinbeitedistriktets område.

NVE mener totalt sett at en ny ledning i omsøkt trasé vil gi relativt små konsekvenser for allmennheten og naturmangfoldet.

4.2 NVEs vedtak

NVE viser til notatet NVE ref. 201106571-37, hvor vi anbefaler at Grytbogen kraftverk ikke får konsesjon. På bakgrunn av dette er det heller ikke behov for ledningen Grytbogen–Botnet. Ledningen i seg selv har ikke vært avgjørende for konklusjonen for kraftverket og er vurdert til alene å ha relativt små konsekvenser. Dersom Olje- og energidepartementet skulle være uenig i NVEs anbefaling, mener vi at det bør settes vilkår om:

- At det utføres en utredning av felles nettløsning for Grytbogen og Grønlielva kraftverk i stedet for at det oppgraderes og bygges nytt parallelt.
- Tidspunkt for anleggsarbeidene i tråd med reindriftens bruk av området, og i samråd med reindriften.

NVE gjør oppmerksom på at dersom Olje- og energidepartementet omgjør NVEs innstilling, må Nærøy kommune følge *Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr* § 5 om kvalifikasjonskrav for den som bygger og vedlikeholder elektriske anlegg, og før anleggsstart og idriftsettelse bekrefte at de innehar slik kompetanse.

Vedlegg A - Oversikt over lovverk og behandlingsprosess

A.1 Energiloven

For å bygge, eie og drive elektriske anlegg kreves det konsesjon etter energiloven § 3-1. NVE er delegert myndighet til å treffe vedtak om å bygge og drive elektriske anlegg, herunder kraftledninger og transformatorstasjoner.

A.2 Oreigningslova

Tiltakshaver har også søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse etter oreigningslova. I utgangspunktet skal tiltakshaver forsøke å inngå minnelige avtaler med grunneiere og rettighetshavere for å sikre seg nødvendige rettigheter til bygging, drift og vedlikehold av de elektriske anleggene. For det tilfelle det ikke er mulig å inngå minnelige avtaler med alle grunneiere og rettighetshavere, vil det være nødvendig med ekspropriasjonstillatelse for å kunne gjennomføre tiltaket. Etter oreigningslova § 2 nr. 19 er kraftliner, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg mulige ekspropriasjonsformål. I tillegg til ekspropriasjon er det vanlig å søke om forhåndstiltredelse etter oreigningslova § 25, som innebærer en tillatelse til å iverksette ekspropriasjonsinngrep før det foreligger rettskraftig skjønn. Det er NVE som er ansvarlig for behandlingen etter oreigningslova.

A.3 Samordning med annet lovverk

A.3.1 Plan- og bygningsloven

Kraftledninger og transformatorstasjoner med anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 er ikke omfattet av lovens plandel. Lovens krav til konsekvensutredninger og krav til kartfesting gjelder fortsatt. Unntaket betyr at:

- konsesjon kan gis uavhengig av planstatus
- det ikke skal utarbeides reguleringsplan eller gis dispensasjon
- det ikke kan vedtas planbestemmelser for slike anlegg

Vedtak om elektriske anlegg som krever anleggskonsesjon skal kun fattes av energimyndighetene. De øvrige myndigheter er høringsinstanser. Statlige, regionale og lokale myndigheter får etter ikrafttredelse av den nye loven innsigelsesrett og klagerett på NVEs konsesjonsvedtak etter energiloven, jf. energiloven § 2-1.

Behandlingsreglene for kraftledninger skal praktiseres for elektriske anlegg med tilhørende konstruksjoner og nødvendig adkomst. Dette innebærer at adkomstveier som er nødvendig for driften av energianleggene skal inntegnes på konsesjonskartet, behandles samtidig med anlegget for øvrig og inngå i konsesjonsvedtaket. Disse skal ikke behandles etter plan- og bygningsloven, under forutsetningen at disse veiene gis en betryggende behandling etter energiloven, der berørte interesser gis mulighet for å gi sine innspill. Veier som ikke inngår i prosessen fram til konsesjonsvedtaket, skal framlegges i detaljplaner som følger opp konsesjonsvedtaket, eller behandles av kommunene etter plan- og bygningsloven.

Selv om nettanlegg kan etableres uavhengig av innholdet i eksisterende arealplaner, betyr ikke at det er likegyldig for utbygger eller NVE hvilken arealbruk som berøres og hvilke planer som foreligger. Eksisterende bruk av arealene er som før en viktig del av de reelle hensynene som skal ivaretas når alternative traseer vurderes og en konsesjonsavgjørelse fattes. Foreliggende regulering til vern kan for

eksempel være en viktig grunn til å unngå dette arealet, men planen gir ingen absolutte krav om å unngå arealet.

Elektriske anlegg som er unntatt fra plan- og bygningsloven skal i kommunale plankart fremtre som hensynssoner, noe som betyr at det skal registreres kraftledninger med tilhørende byggeforbudssoner i samsvar med regelverket til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. På kart vil ledninger være vist som et skravert område. Tidligere framstilling av ledninger som planformål (spesialområde, fareområde) med egne farger skal fases ut. Planformål ved ledninger skal framstilles ut fra forutsatt bruk av arealet i området for øvrig.

Kraftledninger med anleggskonsesjon er også unntatt fra byggesaksdelen i plan- og bygningsloven. Unntaket gjelder elektriske anlegg, som er en fellesbetegnelse på elektrisk utrustning og tilhørende byggetekniske konstruksjoner. Konstruksjoner som ikke har betydning for drift og sikkerhet ved de elektriske anleggene vil derfor omfattes av byggesaksbestemmelsene. Enkelte byggverk tilknyttet transformatorstasjoner vil dermed fortsatt kunne kreve byggesaksbehandling fra kommunen. I denne saken har ikke Nærøy kommune søkt om slike byggverk.

A.3.2 Kulturminneloven

Alle fysiske inngrep som direkte kan påvirke kulturminner eller kulturlandskap, skal avklares mot kulturminneloven (kulml.) før bygging. Generelt skal det være gjennomført undersøkelser i planområdet for å avdekke mulige konflikter med automatiske fredete kulturminner, jf. kulml. § 9. Eventuelle direkte konflikter mellom det planlagte tiltaket og automatisk fredete kulturminner, må avklares gjennom en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven.

A.3.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft den. 1. juli 2009, og skal erstatte blant annet naturvernloven. Naturmangfoldloven omfatter all natur og alle sektorer som forvalter natur eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen.

Lovens formål er å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven skal gi grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, både nå og i framtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Loven fastsetter alminnelige bestemmelser for bærekraftig bruk, og skal samordne forvaltningen gjennom felles mål og prinsipper. Loven fastsetter videre forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning.

Prinsippene i naturmangfoldloven skal trekkes inn i den skjønnsmessige vurderingen som foretas når det avgjøres om konsesjon etter energiloven skal gis, til hvilken løsning og på hvilke vilkår. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det skal fremgå av begrunnelsen hvordan prinsippene om bærekraftig bruk er anvendt som retningslinjer. Tiltakets betydning for forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer eller arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5 drøftes der det er aktuelt. Miljøkonsekvensene av tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til det planlagte tiltaket og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.

Vedlegg B – Sammenfatning av høringsuttalelser

Konsesjonssøknad og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse, ble sendt på høring 16. mai 2014. Fristen for å komme med merknader ble satt til 31. august 2014. Nærøy kommune ble bedt om å legge søknaden ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av søknaden ble kunngjort etter gjeldende regler i Ytringen og Namdalsavisa i mai og juni 2014. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag fikk innvilget utsatt høringsfrist til 24. oktober 2014.

Følgende instanser fikk søknaden på høring: Den Norske Turistforening, Direktorat for Mineralforvaltning, Fiskeridirektoratet Region Trøndelag, Forum for natur- og friluftsliv – Nord-Trøndelag, Friluftslivets Fellesorganisasjon, Fylkesmannen i Nordland, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Kystverket Midt-Norge, Lillian Marie Govasli, Mattilsynet, Miljødirektoratet, Namdal Turlag, Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag Turistforening, Nord-Trøndelag Bondelag, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Norges Jeger- og fiskerforbund – Nord-Trøndelag, Norges Bondelag, Norges Geotekniske Institutt, Norges Miljøvernforbund, Norges Padleforbund, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Ornitologisk Forening – avd. Nord-Trøndelag, Norske Reindriftsamers Landsfobund, Norske Samers Riksforbund, NTE Nett, NTNU – Vitenskapsmuseet, Nærøy Jeger- og fiskerforening, Reinbeitedistriktet Voengelh-Njaarke, Reindriftsforvaltningen i Alta, Sabima, Samarbeidsrådet for naturvernsaker, Sametinget, Samenes Landsforbund, Statens reindriftsforvaltning, Statens vegvesen – Region midt, Statnett og Sør-Trøndelag fylkeskommune.

Følgende instanser fikk søknaden til orientering:

Nærøy kommune orienterte berørte grunneiere og tekniske etater om søknaden og om fristen for å komme med uttalelser.

Innkomne merknader

NVE mottok fire høringsuttalelser som omhandlet nettilknytningen til konsesjonssøknaden. Samtlige uttalelser er sammenfattet under. Nærøy kommune kommenterte uttalelsene i brev av 21. november 2014. Kommentarene fra søker er sammenfattet under de respektive uttalelsene.

Tekniske instanser

NTE Nett skriver i e-post av 14. april 2014 og 20. april 2015 at NTE Nett ikke har 22 kV nett fra Årsandøy i området og at det i så fall må bygges nytt, i tillegg må eksisterende 22 kV nett i området forsterkes. Totalt dreier det seg om 22-23 km med 22 kV ledning fra kraftverket og fram til Årsandøy hvor 8-9 km vil være nybygging. Dette anses ikke som en god nettløsning da den vil føre til betydelig overføringstap og ikke vil legge til rette for flere kraftverk enn Grytbogen.

Det har tidligere vært signalisert to separate løsninger for Grytbogen og Grønlielva kraftverk i Nærøy kommune. Grytbogen var tiltenkt en tilknytning mot regionalnettet i området, mens Grønlielva var tenkt tilknyttet en forsterket distribusjonsnettløsning. Det er nå omsøkt to andre prosjekter i samme område, Bjøråa og Ytteråa kraftverk, som gjør at en koordinert og felles regionalnettsløsning vil være å foretrekke.

NTE Nett vil iverksette arbeidet med planlegging av ny regionalnettstasjon i det aktuelle området og vil komme tilbake med kostnadsoverslag for nødvendige tiltak i 22 kV nett i tillegg til kostnadsoverslag for regionalnettsløsningen. Dersom det signaliseres at de fire prosjektene er aktuelle å videreføre, vil NTE Nett sende inn konsesjonssøknad for ny regionalnettstasjon, ny 132 kV ledning og nødvendig koblingsanlegg i dagens regionalnettstasjon Årsandøy. Den nye regionalnettstasjonen vil styrke forsyningen av deres 22 kV nett i området, samtidig som det gjør det mulig med

nettilknytning av de fire prosjektene. Det nye regionalnettet fra Årsandøy til ny stasjon vil med dagens nettsituasjon bli klassifisert som produksjonsrelatert nettanlegg og kostnadene med ledningen og stasjonen vil måtte dekkes av de tilknyttede produksjonsanleggene, denne fordeles mellom produsentene basert på installert effekt.

Dersom det skal være aktuelt med bygging av en ny regionalnettstasjon, må alle fire kraftverkene bli realisert. Dersom noen av prosjektene faller fra vil en forsterkning av 22 kV nettet i området være et mer aktuelt tiltak.

NTE Nett opplyser også om at det aktuelle området som kraftverkene skal tilknyttes vil kunne bli et betydelig overskuddsområde med tilhørende høye marginaltapssatser. Dette vil i stor grad være avhengig av en eventuell realisering av utvidelsen av Ytre Vikna vindpark med totalt 179 MW.

Interesseorganisasjoner

Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt skriver i brev av 29. august 2014 viser til innsendt høring til Grønelva kraftverk lokalisert i samme området. Reinbeitedistriktet minner NVE om at de kumulative effektene av tidligere utbygginger og arealinngrep i reinbeitedistriktet ikke er avdekket. Olje- og energidepartementet har under konsultasjon med distriktet den 13. juni 2012 i forbindelse med kraftutbyggingen i Tosbotn lovet at «...departementet i fremtidige saker om utbygging av energianlegg i distriktet skal sørge for at hensynet til samlet belastning tillegges vekt når det skal tas standpunkt til om konsesjon skal gis». Det planlagte kraftverket vil ha negative konsekvenser for reindriftsnæringen i distriktet, ved forstyrrelser av enkelt dyr og regionale negative effekter ved forstyrrelser av hele flokken og driftsmønsteret i distriktet.

Inngrepet vil også ha kumulativ negativ effekt på sikt som vil forringe hele driftsmønsteret og økonomien gjennom følgende faktorer:

- Sperring av flytteleier.
- Økt ferdsel og økt mekanisering – øke forstyrrelser i utmark.
- Influenssone og unnvikelsesområder (tapt beiteland) – tap av bæreevne.
- Forringe naturlig trekk.
- Redusert produksjon og produktivitet.
- Økt rovvilttap, dyrene presses sammen fordi dyrene hindres å trekke naturlig og unnviker området.
- Begrenser vår-, høst- og høst-vinterbeite.

(...) Nettilknytningen vil føre til forstyrrelser i beiteområdet og dertil merarbeid og påkjørsler. Voengelh-Njaarke er skeptisk til etablering av og eller opprusting av skogsbilveier/anleggsveier. Av erfaring vet de at slike veianlegg i utmark genererer mye ferdsel og forstyrrelser også etter at anleggstiden er over. I neste omgang blir det lagt til rette for etablering av hyttefelt, fritidsboliger og turisme mv.

Sett under ett vil hele anlegget sperre viktig flyttvei. Reindriftens flyttveier må ikke stenges, jf. Reindriftslovens § 22 Flytteleier. Samt at det vil berøre et fra før uberørt område. Voengelh-Njaarke påpeker også at konsekvensutredningens kortfattede og mangelfulle gjennomgang av samiske kulturminner og kulturmiljø og områdets samiske bakgrunn, gir et feilaktig inntrykk av svak samisk

tilknytning til området. Den langvarige varierte samiske bruken og bosettingen i området må ha gitt en stor mengde kulturminner som ikke er registrert eller kjent. På generelt grunnlag kan man da gå ut fra at det er fare for å ødelegge samiske kulturminner ved alle inngrep i hele området.

Voengelh- Njaarke har mange både etablerte og konsesjonsgitte vannkraftutbygginger fra tidligere. Det foreligger også vedtak om å gi konsesjon til Kalvvatnan vindpark, dette vil beslaglegge store arealer for reinbeitedistriktet. Om vindparken blir utbygd, er det svært viktig å bevare resterende beiteområder. Distriktet forutsetter at det lages en samlet oversikt over de inngrep som har funnet sted i reinbeitedistriktet, og for utbygginger som planlegges for å få en helhetlig oversikt. En slik utredning må foreligge før NVE behandler søknaden. På bakgrunn av dette er det viktig at føre-var prinsippet legges til grunn i konsesjonsvurderingene. På bakgrunn av ovennevnte aksepterer ikke Voengelh- Njaarke at Grytbogen kraftverk bygges, og ber om et møte med NVE for å diskutere saken.

Nærøy kommune skriver i sin kommentar at de er godt kjent med at området er en del av Voengelh- Njaarke reinbeitedistrikt og at området historisk har vært brukt til reindrift. Kommunen er innstilt på at en eventuell utbygging skal være til minst mulig sjenanse for reindriftsinteressene i området. Dersom det er fare for at inntaksdammen blir en drukningsfelle for kryssende rein, må det iverksettes avbøtende tiltak i samarbeid med reindriftnæringen. Det må vurderes gjerde rundt selve inntaksdammen, ev. ledegjerder. Ifølge reindriftsforvaltningens kart er det kun drivingslei/flyttlei over Erikfjellet og opp/ned mellom Tverrelva og Erikfjellvatnet som kommer i direkte berøring med ny vannvei. (...). Kraftledningen vil i hovedsak gå i skogsterreng, delvis bratt og vanskelig terreng, og kommunen er ikke kjent med hvordan kraftledninger påvirker reindriften. Med hensyn til veibygging går det i dag en traktorvei fra Heimsnes til Grytbogen og et stykke opp i Grytbogdalen. En oppgradering av denne veien til bilvei vil i seg selv ikke medføre noen vesentlige endringer i forhold til dagens situasjon. Det er ikke tatt stilling til om veien skal være åpen eller stenges med bom. En vei kan også lette reindriftenes adkomst til området, spesielt på barmark. Veien vil bli benyttet i forbindelse med drift av kraftverket, drift av kommunens eiendom og den aktiviteten dette medfører.

Nærøy kommune kan ikke se at kraftverket isolert sett skal være til vesentlig hinder for reindriften i området. Rådmannen har forståelse for reindriftenes argumentasjon når det gjelder den samlede belastningen av tiltak i deres distrikt. I den sammenheng er det gitt konsesjon til vesentlig større kraftprosjekt som beslaglegger vesentlig mer areal enn hva er tilfellet med prosjektet i Grytbogen.

Naturvernforbundet i Namdalen skriver i brev av 29. august 2014 at de er imot utbygging av Grytbogen kraftverk. Det begrunner de med at Grytbogen kraftverk med tilhørende kraftledning og andre anlegg vil kunne gi skade/tap av artsmangfold og sjeldne arter i området, på grunn av redusert vannføring nedstrøms inntakene og i de øvrige områdene som blir påvirket. Tiltaket vil kunne gi tap av verdifull fossesprøytsone og bortfall av inngrepsfrie naturområder. Naturvernforbundet mener at det kan påvirke det fredede Grytbogen-Kubåsen naturreservat negativt på grunn av forurensende utslipp av eksos og støv i anleggsfasen og under drift. De frykter tiltaket kan gi mulig ødeleggelse uregistrerte kulturminner. Tiltaket vil føre til visuell og fysisk forurensing langs og rundt den planlagte kraftledningen, samt i området rundt selve kraftverket som følge av anleggsarbeid. Det kan også virke ødeleggende for friluftsliv, jakt, bærplukking, fiske og rekreasjon på grunn av anleggsstrafikk og kraftverksdrift med støy og støvforurensing. I tillegg kan det virke ødeleggende for beiter og trekkleier for reindriften på grunn av støy. Naturvernforbundet er redd for at det skal gi økt rasfare i Grytbogen og nærområdet, dvs. Grytbogen-Kubåsen naturreservat og Heimsnes. Det har gått ras/leirskred i Grytbogen både i historisk og nyere tid, og et større leirskred på Heimsnes på 1980-tallet. Naturvernforbundet er redd for at ledningen skal gi helsefare i form av stråling, og mener dette bør utredes.

Nærøy kommune skriver i sin kommentar at hensynet til fornminner vil bli innarbeidet i planen og nødvendige hensyn vil bli tatt. De viser videre til konklusjonene i fagrapporter og konsekvensutredning med hensyn til naturmiljø og naturmangfold. Kommunen mener at en krafledning vil bli synlig, og at det er viktig at traseen plasseres slik i terrenget at ledningen blir minst mulig synlig. Med unntak av permanente veier og krafledning vil øvrige inngrep i naturen etter hvert gro til og bli mindre synlig.

Inngrepsfrie naturområder (INON) er en klassifisering av areal ut fra avstand til tyngre tekniske inngrep og sier ikke noe om naturkvalitetene i området. Praktisering og begrensninger som følge av hensynet til INON er noe omdiskutert, og regjeringen har uttalt at hensynet til INON skal tones ned. Kommunen mener at områdene i Erikfjellet vil ha de samme naturkvalitetene selv om elven benyttes til kraftproduksjon og mener dermed at hensynet til INON ikke bør tillegges avgjørende vekt.

Når anlegget er ferdig vil området være bedre tilgjengelig for friluftsliv, jakt, bærplukking, fiske og rekreasjon. Kommunen kan ikke se at prosjektet har noen påvirkning på naturreservatet på østsiden av elven, verken i anleggsfasen eller driftsfasen.

Ved en eventuell deponering av masser må det foretas nødvendige grunnundersøkelser for å være sikker på at området tåler belastningen et slikt deponi medfører. Utover dette kan ikke kommunen se at tiltaket medfører økt risiko for ras i området.

Hensynet til reindriften kommenteres under kommentar til Voengelh-Njaarke.

Grunneiere

Grunneiere på Foldereid skriver i brev av 29. august 2014 at en ny ledningstrasé vil beslaglegge mye skogsareal, spesielt da det går en ledning i området i dag. Ved å legge den så nært inn til foten av fjellet/åsen, vil den også beslaglegge skogsareal nord for traseen, da det her benyttes mye kabeldrift. En kabelkraft trenger en oppstillingsplass på ca. 150 meter fra foten av fjellet for å få nok høyde. Forslag til ny trasé er å oppgradere dagens 22 kV ledning eller legge den i samme trasé.

Nærøy kommune skriver i sin kommentar at de er enig i synspunktene fra grunneierne og mener det vil være en bedre løsning å benytte eksisterende trasé som går lenger vest.

Oppsummerende kommentar til høringsuttalelsene fra utbygger Nærøy kommune

Nærøy kommune oppsummerer kommentarene sine ved si at de ønsker å bygge Grytbogen kraftverk da det vil gi samfunnsmessige fordeler gjennom inntekter til eier, kommunen, fylkeskommunen og staten. Prosjektet vil tilføre samfunnet c. 33,5 GWh ny fornybar energi, noe som bidrar til reduksjon i utslipp av CO₂, og verdiskapning lokalt. Etter kommunens mening er det ikke tilført nye momenter i høringen som endrer søknaden. Når det tas spesielle hensyn til reindrift under anleggsfasen vil ikke kraftverket i Grytbogen, isolert sett, medføre store konsekvenser for reindriftsinteressene. Planlagt vei til Grytbogen vil stenges med bom. Av hensyn til skogbruksinteressene på Foldereid bør det vurderes en justering av ledningstraseen fra Osan til Fv. 17.